

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mevrouw C.J. Schouten
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Datum
25 april 2024
Ons kenmerk
U202400221
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp

Bestuurlijke reactie VNG en Divosa internetconsultatie categoriale
bijzondere bijstand alleenverdieners

Geachte mevrouw Schouten,

Door middel van deze brief geven VNG en Divosa een eerste bestuurlijke reactie op de internetconsultatie Wijziging Participatiewet in verband met categoriale bijzondere bijstand voor alleenverdieners. Daarnaast loopt er een uitvoeringstoets bij VNG Realisatie die kijkt naar de uitvoerbaarheid en impact van deze tijdelijke regeling op de gemeentelijke uitvoering. Dit betekent dat wij na de Uitvoeringstoets een definitief bestuurlijk oordeel zullen geven over de uitvoerbaarheid van deze regeling en de impact op de gemeentelijke uitvoering. In deze brief geven wij een eerste reactie op het wetswijziging en geven wij belangrijke aandachtspunten mee.

Overbruggingsregeling als tussenoplossing

Het voorliggende wetsvoorstel beschouwen wij als een tussenoplossing voor de overbruggingsperiode 2025-2027 totdat de beoogde structurele oplossing vanaf 2028 is ingevoerd. De wijziging in de Participatiewet voor de alleenverdienersproblematiek is helder en begrijpelijk. Wij willen nog wel een aantal belangrijke aandachtspunten benoemen:

- De tijdelijke regeling moet voor gemeenten een verbetering zijn ten opzichte van het huidige handelingsperspectief. De huidige werkwijze vraagt veel van inwoners en onze gemeentelijke uitvoering. U heeft dit ook kunnen lezen in de [VNG uitvoeringstoets](#) op het huidige handelingsperspectief.
- Samen met u vinden wij dat alleenverdienende huishoudens niet de dupe mogen zijn van tekortkomingen in ons belastingstelsel en sociaal stelsel. Via het huidige handelingsperspectief zetten wij ons nu in voor onze inwoners. Onder voorbehoud van de uitvoeringstoets en de eerder afgesproken randvoorwaarden, zijn wij bereid om ons in te zetten voor een tijdelijke overbruggingsregeling totdat de beoogde structurele oplossing vanaf 2028 gereed is. Het is voor gemeenten van groot belang om te weten of de structurele oplossing vanaf 2028 gerealiseerd kan worden. Wij vinden het daarnaast

belangrijk dat er vanuit het Rijk nog goed wordt gekeken naar de overgang tussen het huidige handelingsperspectief, de tijdelijke regeling en de structurele oplossing via de fiscaliteit. Voor de alleenverdiener is het essentieel dat hij of zij niet onder het sociaal minimum zakt, ongeacht de oplossing en de partij die de oplossing biedt. De alleenverdiener moet geen hinder ondervinden. We wijzen hierbij ook gelijk op het belang van eenduidige en begrijpelijke communicatie naar de alleenverdiener en de gemeentelijke uitvoering.

Randvoorwaarden overbruggingsregeling

Zoals wij in september 2023 met elkaar hebben afgesproken, kunnen gemeenten aan de tijdelijke regeling uitvoering geven mits aan belangrijke randvoorwaarden wordt voldaan. Daarnaast moet de Uitvoeringstoets een positief beeld schetsen. U heeft toegezegd om te voldoen aan de onderstaande randvoorwaarden:

1. **Het kabinet voert per 2028 een fundamentele oplossing in.** Dit zal gebeuren via de fiscaliteit, opdat de problematiek bij de bron wordt opgelost. Wij vinden het belangrijk om hierbij te vermelden dat er geen vertraging van invoering mag plaatsvinden.
2. **De tijdelijke overbruggingsregeling wordt uitvoerbaar ontworpen, onder meer door te werken met forfaitaire bedragen. Gemeenten worden actief betrokken bij de uitwerking van de tijdelijke overbruggingsregeling en worden in staat gesteld een uitvoeringstoets uit te brengen.**
3. **Het Rijk stelt een zo accuraat mogelijke lijst met huishoudens op en regelt een grondslag voor de benodigde gegevensdeling en -verwerking. Het Rijk stelt zich op als eigenaar van deze lijst.** In dit kader vinden wij het belangrijk om te benoemen dat het voor gemeenten van belang is dat ze ambtshalve kunnen verstrekken op basis van een stabiele, accurate en actuele (door het Rijk vastgestelde) lijst alleenverdieners. Het Rijk is verantwoordelijk voor een volledig dekkende lijst. Er mogen geen alleenverdieners tussen wal en schip vallen. De actualiteit van de lijst is essentieel omdat de compensatievergoeding niet met terugwerkende kracht maar jaarlijks vooruit wordt betaald. De definitieve lijst en de peildatum daarvan dienen te voldoen aan de criteria die de uitvoeringstoets van VNG Realisatie stelt. Daaruit moet nog de uitvoerbaarheid van de tijdelijke overbruggingsregeling met forfaitaire bedragen blijken.
4. **Het Rijk biedt gemeenten financiering voor de uitvoering van de tijdelijke overbruggingsregeling en de motie Warmerdam c.s.** Wij hebben in het Bestuurlijk Overleg VNG-SZW van december 2023 en maart 2024 afspraken gemaakt voor een Decentralisatie-Uitkering (DU). Het Rijk biedt gemeenten via de decentralisatie uitkering toereikende financiering voor de uitvoering. Belangrijk is dat het Rijk expliciet toezegt dat gemeenten geen financiële risico's lopen voor de forfaitaire bedragen en de bijbehorende uitvoeringskosten.

Zorgen over uitvoeringscapaciteit

Wij waarschuwen dat dit wetsvoorstel tot verdere uitbreiding van reeds bestaande taken van gemeenten leidt. De uitvoeringscapaciteit van gemeenten staat mede door de huidige krapte op de arbeidsmarkt en incidentele regelingen onder druk. Dit betekent dat toereikende financiering een noodzaak is en tegelijk is het succes van de regeling afhankelijk van het tegemoetkomen aan de

gestelde randvoorwaarden. Wij willen de beperkt beschikbare uitvoeringscapaciteit efficiënt inzetten. Hiervoor is het wezenlijk dat gemeenten met slechts enkele handelingen ambtshalve forfaitaire bedragen kunnen uitkeren op basis van een stabiele, accurate en actuele lijst. Om die reden willen wij door een onafhankelijke uitvoeringstoets de uitvoerbaarheid van de beoogde categoriale compensatieregeling grondig beoordelen. Wij blijven erop hameren dat de administratieve lasten en de beoordelingsprocedures van de regeling zeer beperkt moeten zijn. Dat biedt gemeenten de nodige ruimte om rekening te houden met het doenvermogen van burgers door een proactieve en stress-sensitieve aanpak en maatwerk te leveren als het in bijzondere situatie echt nodig is.

Met elkaar in gesprek

Wanneer de uitkomsten van de Uitvoeringstoets bekend zijn, willen wij graag met elkaar in Bestuurlijk Overleg treden om te bezien of er aan de randvoorwaarden wordt voldaan om aan de tijdelijke regeling uitvoering te kunnen geven.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
mr L.K. Geluk

Divosa
E. Dannenberg